

KURJER WILEŃSKI

Rok VI.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

Nr. 94 (1439)

Gra angielsko-sowiecka.

Z niezwykle silnym zainteresowaniem, — a nawet z napięciem, — oczekiwano ostatnio w Londynie powrotu delegacji przemysłowców angielskich, którzy udali się w podróż do Rosji sowieckiej. Chociaż bowiem wycieczka ta otrzymała charakter prywatny, — to jednak w londyńskich kołach politycznych mówiło się dość głośno o tem, że zorganizowana ona została w ścisłym porozumieniu z angielskimi czynnikami rządowymi — i przywieść może ze sobą rezultaty, które dla obecnych stosunków politycznych posiadają mogą bardzo wpływowe znaczenie.

Chodzi przedewszystkiem o jedno zasadnicze pytanie, — a mianowicie, czy napięcie angielsko-sowieckie, które nastąpiło po zerwaniu stosunków dyplomatycznych pomiędzy Anglią a Sowietami — zostanie obecnie złagodzone i Anglia będzie mogła nawiązać znowu ściślejsze stosunki gospodarcze z Sowietami, — czy też rząd moskiewski zajmie w dalszym ciągu niezmiennie wobec Anglii stanowisko, — co zmusiłoby Anglię do rozpoczęcia tem bardziej wrożej wobec Sowietów akcji na terenie międzynarodowym.

Odpowiedź na to pytanie nie jest rzeczą łatwą. Gdyby bowiem chodziło tylko o sprawy natury gospodarczej, — gdyby Anglija użyła chętnie tylko koncesje gospodarcze na rynkach sowieckich — to jednak — mimo pewnych rozbieżności — osiągnięcie porozumienia angielsko-sowieckiego nie przedstawiałoby zbyt poważnych trudności. W stosunkach angielsko-sowieckich odgrywa jednak dominującą rolę tło polityczne — i bez uzgodnienia wszelkich spornych spraw, oraz tarć na arenie politycznej — nawiązanie kontaktu Anglii z Rosją stałoby się dla angielskich czynników rządowych niemożliwym.

Wchodzą tu w grę czynniki bardzo drażliwe. Przedewszystkiem wyjaśniona musi być podminowana sytuacja, zaznaczająca się ostatnio coraz silniej na terenie azjatyckim, — w której — jak wiadomo, — rząd sowiecki macza bardzo intensywnie swe palce. Chodzi tu w szczególności o Indję, oraz o Persję i Afganistan, gdzie agenci sowieccy prowadzą coraz intensywniejszą propagandę, starając się w dotkliwy sposób zagrozić dotychczasowej hegemonii, oraz interesom Anglii w tej strefie Azji. I bez uregulowania tych spraw, bez uzyskania pewnych, wiążących gwarancji ze strony Sowietów, — obecny rząd angielski nie zgodziłby się nigdy na złagodzenie dotychczasowego swego, antysowieckiego frontu, — oraz na nawiązanie zerwanych stosunków ze Sowietami. Jest to warunek, — który dla rządu Sowietów jest dość ciężki — i dlatego też odpowiedź i stanowisko Moskwy wyczekiwane jest w Londynie z bardzo silnym napięciem.

Napięcie to jest tem silniejszem, — że ze względu na obecne interesy gospodarcze Anglii — angielskie czynniki rządowe dość chętnie widziałyby ściślejsze stosunki handlowe pomiędzy Anglią a Sowietami. Stany Zjednoczone zaczynają się bowiem coraz silniej zwracać na stronę Sowietów i w amerykańskich kołach politycznych głośno powtarzane są zdania, iż nowy prezydent Stanów Zjednoczonych jest ze względu na ekspansywną politykę gospodarczą Stanów Zjednoczonych dość silnym zwolennikiem nawiązania oficjalnych stosunków pomiędzy Moskwą a Waszyngtonem. Londyńskie czynniki rządowe nie chciałyby się zatem dać ubiec i zupełnie wyrugować z koncesji sowieckich.

Te pewnego rodzaju większą życzliwość Anglii dla Sowietów uwydatnia najświeższym fakt, iż potentat angielskiego trustu naftowego, Deterring, — który do niedawna był głównym wodzem antysowieckiej akcji Anglii, — oraz który przez wpływ na rząd angielski głównie przyczynił się do zerwania stosunków między Anglią a Sowietami, — zmienił ostatnio swe wrocie wobec Moskwy stanowisko i wszedł w powtórne pertraktacje z przedstawicielami sowieckich koncernów naftowych. — Pertraktacje te uzyskują też coraz poważniejsze rezultaty.

Jak już jednak wspomnieliśmy bez gwarancji politycznych nie zdecydował się rząd angielski na żadne dalsze posunięcia i dlatego też raport, oraz zlecenia, które przywiozła z Moskwy wycieczka angielska, — stanowi w chwili obecnej najpoważniejsze zagadnienie w angielskich kołach politycznych i gospodarczych.

Od tego bowiem zależy będzie nie tylko dalsza gra Anglii wobec Sowietów, ale wogóle cała polityka rządu angielskiego na międzynarodowym terenie. I dlatego też rezultaty obecnych rokowań — budzą również w międzynarodowych kołach żywe poruszenie. Zwłaszcza dla Polski, — która jest najbliższym sąsiadem Rosji, oraz wobec której Anglija ze względu na sprawy rosyjskie okazuje ostatnio żywsze zainteresowanie — są to zagadnienia dość ważne.

Przyjęcie u p. Prezydenta.

WARSZAWA, 23.IV (Pat). Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w dn. dzisiejszy w godzinach porannych ks. infułata Sznarbakowskiego w sprawie budowy kościoła — pomnika po poległych na Kresach Wschodnich. Z kolei pan Prezydent przyjął byłego ministra poczt i telegrafów p. Miedzkiego, wreszcie o godz. 12 p. ministra reform rolnych Staniewicza.

Posiedzenie Rady Ministrów.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy). Pierwsze posiedzenie Rady Ministrów obecnego rządu odbędzie się w piątek bieżącego tygodnia. Na porządku dziennym szereg spraw bieżących.

Zmian w administracji nie będzie.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy). W związku z objęciem urzędowania przez wicemin. spraw wewnętrznych p. Pierackiego prasa opozycyjna donosi o spodziewanych rzekomo dalszych zmianach na wyższych stanowiskach w min. spraw wewnętrznych, oraz w urzędach temu min. podległych. Wiadomości te jak się dowiadujemy z kompetentnych źródeł pozbawione są wszelkich podstaw, żadne bowiem zmiany osobowe nie są przewidziane.

Plenarne posiedzenie klubu B. B.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy). W dniu dzisiejszym w gmachu Sejmu przed południem odbędzie się plenarne posiedzenie klubu B.B.W.R. pod przewodnictwem p. Sławka.

Jak słysząc na posiedzeniu tem wygłosił na ekspoz. p. premier Węgralski, oraz dłuższe przemówienie p. Sławka.

Płk. Hulewicz szefem biura personalnego M. S. Wojsk.

WARSZAWA, 23.IV (Pat). Referat prasowy ministra spraw wojskowych komunikuje, że na miejsce płk. Aleksandra Prystora, mianowanego ministrem pracy i opieki społecznej, został wyznaczony na stanowisko szefa biura personalnego M. S. Wojsk. płk. dypl. Bohdan Hulewicz, dotychczasowy komendant szkoły podchorążych piechoty. Nowy szef obejmie urządowanie po jutrze, t. j. dnia 25 b. m.

Wyjazd marsz. Szymańskiego do Paryża.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Marszałek Senatu Szymański wyjeżdża jutro do Paryża, gdzie weźmie udział w uroczystościach odsłonięcia pomnika Mickiewicza.

Sledztwo w sprawie b. min. Czechowicza.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Sledztwo, prowadzone przez sędziego Sądu Najwyższego p. Zaleskiego, funkcjonującego w charakterze sędziego śledczego z ramienia Trybunału Stanu w sprawie b. min. skarbu Czechowicza, postępuje szybko naprzód. Ministerstwo Skarbu i Najwyższa Izba Kontroli dostarczyły już wszystkie dokumenty kasowe i buhalteryjne, odnoszące się do wykonywania budżetu za rok 27/28.

Prezydium Rady Ministrów w najbliższych dniach nadesłane odpisy wszystkich uchwał Rady Ministrów, na podstawie których dokonywano wydatki pozabudżetowe.

Raport p. Deweya o sytuacji gospodarczej.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Dowiadujemy się, że raport amerykańskiego doradcy finansowego p. Deweya za pierwszy kwartał bież. roku ukazał się z końcem bież. miesiąca. Raport ten jest już przesłany bankom amerykańskim, które udzieliły Polsce pożyczki stabilizacyjnej. Poświęca on wiele uwagi sytuacji gospodarczej i budżetowej w państwie P. Dewey wyczerpująco i obiektywnie analizuje tę sytuację, dochodząc do wniosku, że zarówno samo państwo, jak i poszczególne gałęzie wytwórczości w Polsce dążyć powinny obecnie do znacznego zmniejszenia inwestycji.

Sprawa podniesienia stopy dyskontowej.

Telefonom z Warszawy.

Banki warszawskie, wchodzące w skład związku banków odbyły wczoraj naradę w sprawie wystąpienia do ministerstwa skarbu o uzyskanie zgody rządu na podwyższenie przez banki prywatne stopy dyskontowej. Banki prywatne pragną, aby ministerstwo skarbu zezwoliło im w ślad za zarządzeniem Banku Polskiego na podniesienie przez nie stopy dyskontowej z 12 na 13 1/2%. Dotychczas decyzja czynników miarodajnych w tej sprawie nie zapadała. Sprawa podniesienia stopy procentowej omawiana jest również przez banki państwowe i będzie przeprowadzona w ścisłym porozumieniu z ministerstwem skarbu.

Pozegnanie pos. Libickiego.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Nowomianowany naczelnik wydziału prasowego ministerstwa spraw zagranicznych p. Chrzanowski od kilku dni zapoznaje się z tokiem urzędowania. Dotychczasowy naczelnik wydziału prasowego major Libicki w najbliższych dniach wyjeżdża do Tallina by objąć stanowisko posta Polski przy rządzie estońskim. W dniu wczorajszym organizacje dziennikarskie żegnały p. Libickiego na specjalnie urządzonym dla niego podwieczorku.

Odnaczenie płk. Sikorskiego.

WARSZAWA, 23.IV (Pat). „Monitor Polski” z dn. 23 kwietnia r.b. przynosi zarządzenie p. Prezydenta Rzeczypospolitej, nadające płk. Walerjanowi Sikorskiemu, naczelnemu wizytorowi wychowania fizycznego ministerstwa W. R. i O. P., złoty krzyż zasługi. Pan. płk. W. Sikorski jest jednym z najstarszych i najbardziej zasłużonych działaczy na polu wychowania fizycznego i sportu. Przed mianowaniem płk. Sikorskiego na obecne stanowisko był on komendantem centralnej wojskowej szkoły gimnastyki i sportów w Poznaniu.

JAN BUŁHAK
ARTYSTA - FOTOGRAF
Jagiellońska 8, tel. 968, przyjmuje od g. 9-6.

Powrót dyr. Szumlakowskiego do Warszawy.

(Tel. od własnego korespondenta z Warszawy).

Wczoraj wieczorem powrócił do Warszawy dyrektor gabinetu ministerstwa spraw zagranicznych p. Szumlakowski, który jeździł do Kowna celem dokonania wymiany dokumentów ratyfikacyjnych umowy polsko-litewskiej o ruchu granicznym. Dyr. Szumlakowski, który wrócił do Warszawy drogą na Królewie i Tezew przywiozł doręczoną mu przez premiera Woldemarasa uchwałę rządu litewskiego, który wyjaśnia stanowisko Litwy na odpowiedź Polski w sprawie propozycji Litwy co do stosunków handlowych polsko-litewskich. Dyr. Szumlakowski uchwałę tę zakomunikował jeszcze wczoraj wieczorem min. Zaleskiemu.

Przeciwieństwa w sprawie polsko-litewskich stosunków handlowych.

Rezultat wizyty dyr. Szumlakowskiego w Kownie.

RYGA, 23.IV. (Pat). W związku z wręczeniem przez dyr. Szumlakowskiego polskiej odpowiedzi na propozycję litewską korespondent kowieński „Rigasche Rundschau” komunikuje, że aczkolwiek oficjalnie o propozycji litewskiej i odpowiedzi polskiej nic nie wiadomo, krąży jednak pogłoski, że pomiędzy polskim a litewskim punktem widzenia zachodzi wiele przeciwieństw. Jak się korespondent „Rigasche Rundschau” dowiadywa, Woldemaras broni litewskiego punktu widzenia, iż te ulgi, jakie Litwa udzielić zamierza polskim flisakom na Niemnie, handlarzom drzewa i t. d. są do przyjęcia przez Polskę, lecz w żadnym razie nie mogą wpłynąć na zmianę stosunków, istniejących między Polską a Litwą.

Nawiązanie stosunków konsularnych jest dla Litwy nie do przyjęcia, Woldemaras jest zdania, że konsulaty obcych państw, znajdujących się w dobrych stosunkach tak z Litwą, jak z Polską, na podstawie specjalnych umów mogą bronić interesów obywateli obydwa państw. Jak się dowiadywa dalej „Rigasche Rundschau” z autorytatywnych kół polskich, Polska wręcz przeciwnie uważa bezpośrednie stosunki konsularne za warunek niezbędny przy uregulowaniu kwestji spławu na Niemnie.

W stosunkach handlowych pomiędzy polskimi i litewskimi obywatelami mogłyby zajść różne nieporozumienia, które bez pomocy konsulatów nie mogłyby być załatwione. Polska w żadnym razie nie mogłaby pozostawić bez opieki konsularnej swoich obywateli, którzyby przebywali w obcym kraju i posiadali tam swoje majątki.

Propozycja litewska, aby Polska się zgodziła choćby na spław drzewa. by dać możność Anglii i Rosji spławiać drzewo przez Polskę, nie może być przyjęta, choćby ze względu na klauzulę największego uprzywilejowania. Rząd polski nie może lepiej odnosić się do obywateli państw obcych, niż do swoich własnych.

Co się tyczy kwestji stosunków handlowych, znany jest punkt widzenia litewski, iż ruch towarowy pośrednią drogą przez Prusy Wschodnie, lub Łotwę jest do osiągnięcia tembardziej, że w większości towary polskie wwożone są do Litwy z Polski Zachodniej. Polska z tym punktem widzenia się nie zgadza.

Co się tyczy komunikacji kolejowej, jeszcze w Lugano za rządów Szelewiczusa Litwa złożyła Polsce odpowiednią propozycję. Dlatego też obecnie w Polsce panuje zdziwienie, iż chrześcijańsko-demokratyczny „Rytas” i socjalno-ludowy „Lietuvos Žinios” występują przeciwko akcji Woldemarasa. Polska może spokojnie oczekiwać dalszego rozwoju wypadków.

Sprawy rozbrojeniowe.

Debata nad tezami polskimi.

GENEWA, 23.IV (Pat). Komisja przygotowawcza konferencji rozbrojeniowej poświęciła dwa ostatnie poufne posiedzenia sprawie wojny chemicznej i bakterjologicznej. Po wczorajszym przedstawieniu tezy polskiej przez gen. Kasprzyckiego delegacja polska dążyła do rozszerzenia zobowiązań idących dalej, niż przepisy protokołu przeciwko wojnie chemicznej i bakterjologicznej z roku 1925.

Protokół, który powstał z inicjatywy gen. Sosnkowskiego, stawia zakaz wojny chemicznej i bakterjologicznej. Obecnie delegacja polska, wobec posuwających się naprzód prac nad projektem ogólnej konwencji rozbrojeniowej, domaga się, aby zakaz wojny chemicznej i bakterjologicznej poparty został sankcjami, zapewniającymi pomoc napadniętemu. Nado delegacja polska, poparta przez delegację francuską i państw Małej Ententy udowodniała konieczność zakazu przygotowań do wojny chemicznej i bakterjologicznej.

W dalszym ciągu posiedzenia przemawiał delegat polski Sokal, który wskazał na to, że równocześnie z komisją przygotowawczą konferencji rozbrojeniowej obraduje w Rzymie, konferencja Czerwonego Krzyża w celu obmyślenia środków ochrony ludności cywilnej przed skutkami wojny gazowej. Jest to dowodem tego, że sam zakaz takiej wojny nie wystarczy.

Komisja postanowiła narazie utrzymać przepis identyczny z protokołem z roku 1925, na wniosek p. Sokala przyjęła jednak jednocześnie rezolucję rozpatrzenia na następnej sesji dalszych środków, zmierzających do uniemożliwienia prowadzenia wojny chemicznej i bakterjologicznej.

Stan rokowań reparacyjnych.

PARYŻ, 23.IV (Pat). Wczoraj w godzinach między 17 a 18.30 odbyła się narada między dr. Schachtem i Youngiem, z kolejnym udziałem Stampa i Moreau, poczem Schacht i Moreau odbyli naradę oddzielnie. Dzisiaj o g. 11-ej rozpocznie się posiedzenie plenarne, które przystąpi odrazu do redakcji sprawozdania. Niemcy wezmą udział w opracowaniu tego dokumentu, będą więc miały możliwość przedstawić nowe wnioski w czasie dyskusji. Dyskusja wykaże, czy zestawienie wspólnego sprawozdania będzie możliwe, jeśli zaś nie — to delegacja niemiecka wyłuszczy swe zastrzeżenia i przedstawi sprawozdanie oddzielne.

PARYŻ, 23.IV (Pat). Podkomisja redakcyjna rozpoczęła swe prace celem opracowania tekstu konkluzji rzeczoznawców. Podkomisja wyjaśniała na szczegółowe punkty, co do których rzeczoznawcy osiągnęli porozumienie w pierwszych tygodniach dyskusji, specjalnie zaś sprawę podziału dorocznych spłat niemieckich na dwie części oraz rolę i działalność projektowanego banku spłat rocznych. Następnie podkomisja ma przystąpić do opracowania ustępu, zawierającego cyfry. Rezultaty konferencji rzeczoznawców, której prace nie przeciągną się poza dzień 15 maja, będą następnie przedstawione rządowi zainteresowanym. W międzyczasie rozmaite grupy dążyć będą do osiągnięcia porozumienia w punktach spornych.

Wrażenie wystąpienia Schachta w Ameryce.

NOWY YORK, 23. IV. (Pat). Pomimo bardzo ostrego tonu prasy w sprawie Schachta Wall Street zachowuje zupełny spokój. — Informacje, zasięgnięte przez korespondenta P. A. T. na Wall Street oraz w miarodajnych sferach prasowych, wskazują, że słynne oświadczenie Schachta uważane jest za występ zgóry ukartowany i obliczony na wywołanie odpowiedniego efektu w samych Niemczech. — Istotnie, papiery niemieckie, nie spadły wcale na giełdzie, marka zaś tylko o połowę punktu.

Wiadomości z Kowna.

Dalsze szczegóły w sprawie sensacyjnego aresztowania.

RYGA, 24.IV (Tel. wł.). W związku z podaną w dniu wczorajszym wiadomością o aresztowaniu w Szawlach 4 osobników, jadących samochodem komunikują jeszcze następujące szczegóły: Automobil ten jechał z Wilna przez Łotwę. Przy przejeździe łotewsko-litewskiej granicy w miejscowości Janiszki miejscowe władze administracyjne odniosły się do samochodu podejrzliwie i przez telefon zakomunikowały swe spostrzeżenia policji w Szawlach. W Szawlach samochód został zatrzymany i okazało się, że pasażerowie tego samochodu są zbiegłymi w swoim czasie uczestnikami powstania w Tauragach. Nazwiska aresztowanych brzmią następująco: Ružgnus, Markialis, Augajtis, Gagenos.

Proces uczestników powstania tauragkiego.

KOWNO, 23. IV. Pat. W dniu dzisiejszym szawelski sąd wojskowy rozpoczął rozprawę przeciwko uczestnikom powstania w Tauragach. Na ławie oskarżonych znajduje się 59 osób, których bronią adwokaci szawelscy.

Z aktu oskarżenia wynika, że w dniu 9 września 1927 roku o godz. 4 rano powstańcy okradli wszystkie tauragskie instytucje rządowe, aresztując policję i wszystkich tych, którzy mogli im się przeciwstawić. Następnie rozstawił w całym mieście swe posterunki, poczem rozpoczęli agitację wśród ludności, wzywając ją do obalenia rządów faszystowskich.

O godz. 10 rano tegoż dnia grupa powstańców z niejakim Szaltanaskiem na czele zajęła budynek filii banku państwowego i skonfiskowała 200 tys. litów, oraz 2.900 dol. Tegoż dnia wieczorem z Kłajpedy przybyły do Tauragów wojska rządowe i powstanie zlikwidowały. Jeden z powstańców Mikulski był rozstrzelany, część powstańców ukradła się, większość jednak zaarrestowano. Rozprawa sądowa przeciągnie się około 10 dni.

Przedstawicielka Biura Ligi Narodów w Kownie.

Przybyła do Kowna z Genewy naczelniczka oddziału prasy przy informacyjnym biurze Ligi Narodów ks. Gabriela Radziwiłłówna. Celem jej podróży jest nawiązanie kontaktu z litewskimi organizacjami żeńskimi. Jak wiadomo ks. Radziwiłłówna pomimo, że jest Polką z pochodzenia, uważa się za patriotkę litewską.

Konfiskata książek prof. Herbaczewskiego.

KOWNO, 23.IV (Pat). Dzienniki donoszą o skonfiskowaniu przez cenzurę litewską książki prof. Herbaczewskiego p. t. „Uśmiechy Boga”. Była to książka o treści okultystyczno-filozoficznej. Herbaczewski zwrócił się z zażaleniem do premiera Woldemarasa.

Rząd Rzeszy niemieckiej za-ciąga pożyczkę.

BERLIN, 23.IV (Pat). Stronictwa rządowe w porozumieniu z ministrem skarbu Hilferdingiem postanowiły wystąpić z wnioskiem do Reichetagu w sprawie uprawnienia dla rządu Rzeszy do zaciągnięcia pożyczki 200 milionów marek. Wniosek ten pozostaje w związku ze staraniami rządu Rzeszy o uzyskanie krótkot-rminowego kredytu 200-milionowego w bankach berlińskich.

Kronika telegraficzna.

— Gwałtowne burze szaleją. W południowej części Hiszpanji. Od pioruna zabity został w pewnej miejscowości woźnica i dwa jego konie.
— Utonął. Dnia 21 bm w morzu koło Gdyni podczas przejażdżki żaglówka, która się wywróciła, Paweł Siwek z Królewskiej Huty. — Jest to pierwszy wypadek utonięcia na polskim morzu w tym roku.
— Ventylatorzy uzyskali od senatu 73 mandaty, zaś opozycja 16. — Co do pozostałych 3 mandatów narazie niema wiadomości.
— Nowa Izba Włoska zwolniona została na dzień 29 bm.
— Pewien fermer, uprawiając swą ziemię, natrafił na pokłady czystego złota. — Sprzedał on swe prawo za 12 tysięcy funtów szterlingów.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

Lniarstwo na Wilenszczyźnie.

A. Konjunktury rynkowe.

Na skutek przedwczesnych mrozów na jesieni roku ubiegłego znaczna ilość lnu została uszkodzona na pniu. Z tych samych powodów przed nastaniem śniegów nie zdążyło wyrosnąć, względnie wymoczyć, na północno Wilenszczyźnie znacznej części ogólnego zbioru słomy lnianej.

Ceny na uszkodzoną na skutek mrozu słomę i wyprodukowany ręczny sposobem ze słomy tej surowiec w rozmaitych miejscowościach są niejednolite; w niektórych miejscowościach płacono za rozsonną słomę niższą jakością prawie taką samą cenę, jak przy większej podaży za surowiec. Ceny na włókno lniane wyższego gatunku, jako też nieuszkodzony surowiec, kształtowały się w grudniu i styczniu zwykłowo, dopiero w końcu stycznia nastąpiło pewne załamanie się w związku z nieokreśloną tendencją na rynku międzynarodowym.

Większe transakcje na siemię od grudnia notowane nie były. Odbiwał się nieznaczny skup nasienia krajowego na cele przemysłowe, natomiast sprowadzanie nasienia zagranicznego obecnie już się kalkuluje. Co do nasienia na siew, to w związku z niewielką ilością dobrego, suchego nasienia, ceną też osiąga dość znacznej wysokości. Centrala Spółdzielni Rolniczo-Handlowych w Wilnie kalkuluje cenę sprzedażną nasienia z posiadanych przez nią zapasów po 1,50 zł. za klg.; ceną ta dotyczy nasienia 97 proc. czystości i 93 proc. siły kiełkowania.

Nabywanie nasienia zagranicznego się nie zaleca nietylko ze względu na nasz bilans handlowy, lecz i z tego powodu, iż na miejscu ceny zagranicznego nasienia nie byłyby niższe od krajowych, natomiast zupełnie niewiadomym jest, czy wyhodowano w warunkach klimatycznych nadmorskich krajów Zachodniej Europy nasienie dałoby dobre wyniki u nas.

B. działalność działu lniarskiego Centrali Spółdzielni Rolniczo-Handlowych w Wilnie.

Rozpoczęty w listopadzie roku ubiegłego przez Centralę Spółdzielni w Wilnie skup rozsonnej słomy lnianej i surowca lnianego dla doczyszczania i przerobu w warsztatach centralnych w Bezdanach przyjął w grudniu i styczniu rozmiary, jak na możliwości Centrali Spółdzielni bardzo znaczne. Słomy nierozsonnej Centrala Spółdzielni nie kupuje wobec tego, że nie posiada basenów do biologicznego rozsonnia.

Skup słomy i surowca dla Centrali Spółdzielni odbywał się na miejscu w Bezdanach oraz za pośrednictwem lokalnych spółdzielni rolniczo-handlowych. Do bardziej aktywnych punktów skupu należą: Oddział Centrali Spółdzielni w Oszmianie, Narodowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Głębokiem, Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa „Wygodna” w Postawach, Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa „Rolnik” w Świecianach, Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Turmontach pow. brasławskiego oraz Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa „Rolnik” w Brasławiu z 3-a oddziałami na terenie powiatu brasławskiego. Do rozpowszechnienia jednoczesnego zasięgu Centrali Spółdzielni i na woj. nowogródzkie stoi narazie na przeszkodzie w pewnej mierze brak odpowiednio przygotowanych lokalnych spółdzielczych punktów skupu oraz względnej ostrożności, zupełnie zrozumiałe na początku każdej akcji. Rezultaty rozpoczęcia akcji spółdzielczego skupu lnu już dały się zauważyć. Niezależnie od tego, że transakcje, zawarte przez spółdzielnię, nie stanowią znaczniejszego odsetka ogólnego obrotu słomą i włóknem lni-

anym, to jednak sam fakt przystąpienia do skupu lnu przez organizacje społeczne — stanowi do pewnego stopnia czynnik, normujący ceny na rynkach lokalnych i zapobiega znacznie większym wahaniom cen.

Nabyta słoma lniana i surowiec dają możliwość nie tylko pełnego uruchomienia warsztatów centralnych, lecz i zabezpieczyły ruch warsztatów na 3-4 miesiące. Pierwszy okres pracy w miedlarni w Bezdanach był najtrudniejszy ze względu na brak doświadczenia i ujawniające się stopniowo drobne wady maszyn. Wobec kompletnego przepelnienia wszystkich lokalnych fabrycznych i wynajętych sąsiednich zakładów zakupioną słomą i surowcem, niema mowy obecnie o zmontowaniu posiadanych przez miedlarnie w Bezdanach trzepaków belgijskich. Nastąpiło też zapewne w okresie maj — czerwiec r.b. Obecnie mechanicznie przerabia się w Bezdanach słomę rozsonną i gorzszą surowiec na „reisflachs”, natomiast lepsze gatunki surowca, gwarantujące wyjście długiego dobrego włókna, doczyszczają się, trzepią, ręcznie.

ponieważ szczupłość lokalu i konieczność gromadzenia w okresie największej podaży słomy i surowca dla przerobu — nie pozwala na powiększenie ilości robotników, ręcznie trzepiących len, przeto zostało zorganizowane ręczne dotrzepywanie surowca w lokalnych spółdzielczych punktach skupu, a mianowicie: w Oszmianie, w Głębokiem i w Postawach.

C. Miedlarnie spółdzielcze.

Do liczby 5-ciu spółdzielczych punktów mechanicznego przerobu słomy lnianej przybył 6-ty punkt w Siedlcach woj. Lubelskiego. Stan funduszy i rozwój czynności poszczególnych spółdzielni miedlarskich przedstawia się jak następuje. Spółdzielnia „Len Wołodyński” przy stacji Horodźki, pow. Wołyńskiego uruchomiona została w styczniu 1927 r., liczy udziałowców 14. Spółdzielnia mieści się narazie w folwarku „Siedliszcze”; w przyszłym sezonie spółdzielnia ma być przeniesiona do własnego lokalu, który ma być budowany na nabytym w roku ubiegłym placu przy st. kolejowej Horodźki. Urządzenia fabryczne składają się z 2-ch miedlarni typu „Helsingen”, motoru spalinowego „Urus” o sile 10 HP i suszarni leżakowej. Surowiec uzyskuje spółdzielnia od udziałowców i z terenów obcych, dzierżawionych przez spółdzielnię. Razem spółdzielnia dysponuje lmem z 93 ha w ogólnej ilości około 300.000 klg. słomy nierozsonnej. W sezonie 1927/28 r. Spółdzielnia wyprodukowała 12.080 klg. włókna i 5.500 klg. pakul; wytworzyła 12.080 klg. pakul; wytworzyła częściowo do Żyrardowa i częściowo do Anglii za pośrednictwem spółki „Len Pomorski” w Toruniu.

Spółdzielnia „Len Oszmiański” w pow. oszmiańskim. Uruchomiona w dn. 17 listopada 1928 r., liczy udziałowców 43. Spółdzielnia mieści się w maj. „Bieniuny”, gm. Holszańskiej, pow. oszmiańskiego, tuż przy granicy pow. wołyńskiego. Urządzenia fabryczne składają się z jednej maszyny „Helsingen”, motoru spalinowego angielskiego o sile 10 HP i suszarni leżakowej. Koszt urządzenia, łącznie z remontem budynków, wynosi 8.600 zł. Surowiec uzyskuje spółdzielnia od udziałowców, posiadających około 60 ha, zasianych lmem, z której to powierzchni już zostało zadeklarowane rozsonnej słomy 100.000 klg. Średnia wydajność w stosunku do słomy rozsonnej — 18% włókna i 6% pakul.

W dniu 8 stycznia od suszarni powstał pożar, który zniszczył zabudowania, mieszczące składy surowca i urządzenia maszynowe. Z uzyskanej premii ubezpieczeniowej Spółdzielnia poweto-

wała straty i w dniu 15 lutego wznosiła swe czynności w odremontowanym prowizorycznie lokalu.

Spółdzielnia Lniarska w Prozorokach. pow. Dziśnieńskiego uruchomiona w dniu 12 grudnia 1928 r., liczy udziałowców 58. Spółdzielnia powyższa mieści się we własnym budynku drewnianym, wzniesionym na placu, wydzierżawionym od sejmiku Dziśnieńskiego. Budynek ten zawiera 2 hale, przedzielone ścianą ogniową; w jednej hali mieszczą się urządzenia fabryczne, w drugiej zaś składy surowca i gotowego produktu. Urządzenia fabryczne składają się z 3-ch maszyn „Helsingen”, jednego trzepaka belgijskiego, lokomobili Cegielskiego o sile 30 HP, suszarni parowej i dynamomaszyn. Koszt wzniesienia budynku, zakupu placu i instalacji fabrycznych wynosi 85.000 zł. Zapasy surowca wynoszą; zadeklarowano przez udziałowców słomy rozsonnej 200.000 klg. i zakupiono od nieudziałowców słomy rozsonnej 30.000 klg. Wydajność w stosunku do słomy rozsonnej wynosi: 20% włókna i 3% pakul.

Spółdzielnia lniarska w Niemczyńcu, pow. Sokółskiego, woj. białostockiego, uruchomiona w październiku r. 1928, liczy udziałowców 58. Spółdzielnia mieści się w wynajętym lokalu przy tartaku, skąd otrzymuje napęd. Urządzenia fabryczne składa się z jednej maszyny „Helsingen” i suszarni parowej. Koszt inwestycji wynosi 6.300 zł. Zapasów surowca własnego, ani też zadeklarowanego, Spółdzielnia nie posiada, trudnią się wyłącznie przerobem surowca, dostarczanego przez hodowców lnu. Za przerobienie 1 klg. słomy rozsonnej spółdzielnia pobiera po 10 gr. i pakulę.

Spółdzielnia lniarska w Siedlcach woj. Lubelskiego. W dniu 20 listopada r. 1928 została uruchomiona zorganizowana przez sejmik powiatowy w Siedlcach miedlarnia lnu w specjalnie wzniesionym budynku przy szkole rolniczej. Urządzenia fabryczne składają się z 2-ch maszyn „Helsingen” i suszarni leżakowej. Napęd dostarcza elektrownia miejska w Siedlcach. Obecnie miedlarnie eksploatuje sejmik na własną rękę, przerabiając skupioną słomę rozsonną. W krótkim czasie miedlarnia będzie przejęta przez organizującą się spółdzielnię lniarską.

Podniesienie oprocentowania wkładów oszczędnościowych.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Pocztowa Kasa Oszczędności podnosi oprocentowanie wkładów oszczędnościowych i będzie obecnie płać za wkłady 7 proc. zamiast jak dotychczas 6 proc.

KRONIKA KRAJOWA.

O brak wagonów pod ładunek drzewa.

Przed kilkoma dniami wileński Związek przemysłowy leśnych zwrócił się telegraficznie do ministerstwa komunikacji ze skargą na trudności otrzymania wagonów dla drzewa przeznaczonego na eksport zagranicę.

Wczoraj nadeszła z ministerstwa odpowiedź, w której wyjaśnia się, że trudności przy otrzymaniu wagonów powstały wskutek braku odpowiedniego taboru. Przy większych zamówieniach dla importu do Niemiec zainteresowani mogą wypożyczać wagony z taboru niemieckiego, do których drzewo będzie ładowane w Polsce bezpośrednio.

Głębka warszawska z dn. 23. IV. b. m.

WALUTY I DEWIZY:

Kopenhaga	237,76 — 237,16
Londyn	43,28 1/2 — 43,18
Nowy Jork	8,90 — 8,88 1/2
Paryz	34,86 1/2 — 34,78
Praga	20,30 — 20,33
Szwajcaria	171,66 — 171,23
Włochy	46,71 — 46,59
Berlin w obr. nieof.	211,45

Dyskusja nad budżetem Rzeszy w Reichstagu.

BERLIN, 23. IV. (Pat). Reichstag na posiedzeniu dzisiejszym przystąpił do drugiego czytania budżetu. W dyskusji nad budżetem kanclerza Rzeszy zabrał głos przewodniczący frakcji niemiecko-narodowej hr. Westarp, zwracając się następnie przeciwko kanclerzowi z zarzutem, że dotychczas nie przedłożył żadnej deklaracji programowej nowego rządu. Mówiąc o rokowaniach paryskich, hr. Westarp nazwał kłamstwem oskarżenie Niemiec o wywołanie wojny światowej. Teza taka doprowadziła do tego, że oprócz kosztów odbudowy nałożono również na Niemcy obowiązek zwrócenia państwu zwyciężcom, pożyczonych przez Amerykę wraz z procentami.

Dalej hr. Westarp oświadczył, że raty roczne po 1.650 milj. przekraczają ramy siły gospodarczej Niemiec. W ostrej formie mowa odparł następnie zarzuty prasy lewicowej, skierowane pod adresem rzeczoznawców niemieckich. Zarzut, jakoby rzeczoznawca niemiecki, dr. Schacht wciągał do dyskusji niedopuszczalne momenty o charakterze politycznym, jest zupełnie nieuzasadniony. W końcu hr. Westarp zapowiedział ostrą opozycję przeciwko obecnemu gabinetowi i oznajmił, że głosić będzie przeciwko pozycji wydatków na pensję kanclerza.

Bezpośrednio po hr. Westarpię zabrał głos kanclerz Müller, który polemizując z wywodami przedmówcy, oświadcza, że rząd Rzeszy nie uważa za rzecz konieczną składać

po swej reorganizacji deklaracji. Kanclerz nie uważa za rzecz stosowną rozpoczynać w obecnej chwili obszernej dyskusji na temat rokowań paryskich. Na konferencji paryskiej — ciągnął dalej kanclerz — rozważane były dwie kwestje, a mianowicie, że Niemcy miałyby zapłacić tyle, ile sprzymierzeńcy między sobą lub Ameryce są dłużni, po wtóre zaś, iż powetowane mają być szkody, wyrządzone przez wojnę. W tem miejscu hr. Westarp wołał: „Obie te sprawy oparte są na tem, że Niemcy przyjęli na siebie winę za wojnę”. Kanclerz odpowiadał na to podniesionym głosem: „Obie te sprawy polegają na tem, że Niemcy wojnę przegrali.”

W dalszym ciągu przemówienia swego kanclerz podkreślił, iż mimo tego, że rokowania nie przeszły na tory pożądane, to jednak rzeczoznawcy niemieccy nie mogli zarzucić wszystkiego i wracać do domu. Jak długo istnieje możliwość znalezienia rozwiązania, tak długo należy pozostać na tem stanowisku. Rzeczoznawcom należy oddać wolną rękę, aby nadal tak, jak dotąd, działali niezależnie, powodowani tylko własnym sumieniem. Jest rzeczą samo przez się zrozumiałą, że niezależnie od rezultatów konferencji rzeczoznawców bez, względu na to, czy będą one pozytywne, czy też negatywne nastąpią na rokowaniach obecnych rokowania polityczne. Do tych rokowań między politykami musi dojść w każdym razie.

Budżet Rzeszy niemieckiej przyjęty.

BERLIN, 23. IV. (Pat). W zakończeniu dyskusji budżetowej Reichstag przyjął budżet kanclerza w przedłożeniu rządowemu.

Echa katastrofy samochodowej w Budapeszcie.

Stan zdrowia radcy Łazarskiego.

BUDAPESZT, 23. IV. (Pat). Zdaniem lekarzy, stan zdrowia radcy legacyjnego, Łazarskiego pozostaje bez zmiany. Chory spędził noc spokojnie. Rany, jakich doznał p. Łazarski, wymagają kuracji około 6-tygodniowej.

WIENIĘ, 23. IV. (Pat). Dzienniki donoszą z Budapesztu, że radca legacyjny poselstwa polskiego Łazarski, który uległ ciężkiemu wypadkowi samochodowemu, został wczoraj ponownie zbadany przez lekarzy. Lekarze stwierdzili, że stan jego zdrowia nie jest niebezpieczny. Zofier, nazwiskiem Török, został oddany w ręce prokuratorji. W czasie badania stwierdzono, że przed tragiczną przejażdżką wypił on 4 butelki piwa i że jechał z szybkością 100 klm. na godzinę.

Łódź podwodna „Ryś”.

NANTES, 23. IV. (Pat). Spuszczono na wodę nową polską łódź podwodną „Ryś”.

W kotle walk chińskich

CZE-FU, 23. IV. (Pat). Wojska nacjonalistyczne pod wodzą Lui-Chien-Nien weszły dziś rano, nie spotykając oporu, do Cze-Fu. Wojska północne bezładnie cofają się na północ. W ciągu 12-stu miesięcy już trzeci raz wojska nacjonalistyczne odbierają miasto Cze-Fu od wodza wojsk północnych Czang-Czung-Czanga.

Katastrofa okrętu japońskiego.

LONDYN, 23. IV. (Pat). Agencja Reutersa donosi z Tokio, że nocy wczorajszej podczas cyklonu, który przeszedł nad Japonią, rozbił się w pobliżu przylądka Erino w południowym Hokkaido parowiec japoński „Toyokuni-Maru”. Wszyscy znajdujący się na parowcu w liczbie 209 osób ratowali się na łodziach oraz przy pomocy pasów. Wysłane na miejsce katastrofy dwa inne parowce zdołały uratować tylko 97 osób. Reszta załogi statku i pasażerów, przeważnie rybaków, prawdopodobnie zginęła w morzu. Dalsze poszukiwania nie dały dotąd żadnych wyników. Parowiec szedł z Hakodate na Kamczatkę. Uratowani opowiadają, że przyczyną katastrofy była nietylko burza z szalonym wichrem, lecz również wielka zamieć śnieżna, która zaciemniła pole widzenia.

Drugi lot „Zeppelin”.

FRIDRICHSHAFEN, 23. IV. (Pat). „Zeppelin” odebrał o godzinie 13-iej min. 32 nad morze Śródziemne w celu dokonania drugiego z kolei lotu.

SZKOŁA FILMOWA

i Zw. Art. Szt. Kin. w Wilnie

od dnia 1 kwietnia do dn. 1 maja przyjmuje zapisy na rok szkolny 1929.

Sekretariat czynny codziennie od godz. 11 — 1 i 5 — 8 w lokalu szkoły ul. Ostrobramska 27.

Wspomnienie o Dalewskich.

Przeglądając dawne pamiętniki, a i w dzisiejszych czasach objeżdżając się wokoło siebie, widzimy że zdarzają się czasami jakby przeznaczone do niezwykłych losów rodziny. Zauważyć się to daje zwłaszcza w opoce powstań narodowych, kiedy to po kilku synów z ojcem szło do boju, kiedy w więzieniu cierpieli dwa pokolenia, a trzecie, małoletnie, odwidzało dziadów, ojców i zaprawiało się do późniejszych buntów przeciw przemocy, kiedy mężów i żony, szwagrów i bratowe, wszystkich zagarnęła policja i wywoziła w dalekie wygnanie.

Taką rodzinę storków zasłużona, męczeńska i hojnie ofiarna, była na Litwie rodzina Dalewskich, dzieci Dominika i Dominiki z Narkiewiczów Dalewskich, ziemian z Kunikułki w pow. lidzkim. Liczne było rodzeństwo: Franciszek, Alexander, Tytus, Konstancy i trzy siostry: Apollonia (Zygmuntowa Sierakowska), Tekla (p. Jaenisch) i Ksawera (p. Turska).

Synowie kształcili się w gimnazjum wileńskim, córki w Instytucie

panien szlacheckich, starsi Franciszek i Alexander wyjechali na studia do Petersburga. Tam doszły całą młodzież litewską wieści o niefortunnej, chybotliwej w zarodku akcji emisariusza Jana Reera, który w 1846 roku ruszył na Litwę by poruszyć masy i prócz aresztów, więzień, kategorii kijów, jak na nim dokonano, (1.500 dostał), i wywiezienia Apollina Hofmeistra, Bronisława Zaleskiego i innych, nie miała szerszego wpływu na razie. Ale ferment został.

Młodzież uniwersytecka porzucała studia w stolicy carów, często świetnie rozpoczęte, jak np. Zygmunt Sierakowski, by dać do kraju. Buzdy ducha, przegotowywać, organizować, nie dać zadrzeć w niewoli, oto było ich zadanie.

Niemniejsem było utrwalenie, na zasadach demokratycznych liczności inteligencji z drobnym mieszczaństwem i rzemieślnikami wileńskimi, których zawsze gorący patriotyzm potrzebował wsparcia i kierownictwa.

Wróćli i Dalewscy. Zaczęli gorączkowo przygotowywać młodzież, wraz z niemi przyjacieli ich: Florian Danowski, Bronisław Lutkiewicz i

inni organizowali przyszłe powstanie. Wśród wybitniejszych obywateli nie miało ono poparcia, ani widoków powodzenia, stanowiło tylko jeden z tych męczeńskich odruchów buntu, niepojętych wówczas dla trzęsących umysłów, potępianych często, a które jednak miały ocalić naród od zagłady, z jednej strony stawiając mu przed oczy niezwykle bohaterstwo i poświęcenie, z drugiej kładąc między Polakami-Litwinami i Rosją, nieprzebytą tamę krzywdy, krwi, śmierci i męczeństwa.

Podajemy poniżej wyjątek z Pamiętnika, który zostawiła po śmierci Apollonia Zygmuntowa Sierakowska, niewydanego jeszcze. Notatki użyła nam uprzejmie p. Ordzina, córka Franciszka Dalewskiego, za swej bytności w Wilnie, gdzie odwidzała pamiątkowe dla rodziny Dalewskich miejsca.

Franciszek i Alexander bracia Dalewscy założyli „Związek Bratniej Młodzieży” na Litwie. Hasła były: ktokolwiek przystępuje do organizacji powinien w każdej chwili być gotów ponieść śmierć męczeńską; nietylko nie wydać związkowych, ale o ile to pokaże się możliwym dla osłonięcia organizacji

przyjąć na siebie winy drugich. Wolno aresztowanemu szukać środków ocalenia bez krzywdy innych, nie wolno uczyć nieprzyjaciół dróg jakimi się idzie do celu. Zadaniem związku było: zorganizowanie życia młodzieży po uniwersytetach, liceach, akademiach, wpływające ażeby się młodzież oddawała pilnie nauce dla wyrobienia dzielnych i rozumnych działaczy na przyszłość. Nie dążył zw. do natychmiastowego oswożenia Ojczyzny, ale najpierw do jej odrodzenia duchowego przez zaszczerpienie cnót wiedzy i dobrobytu, a mianowicie: czystości duszy i obyczajności, wstrzemięźliwości w pokarmach i napojach, uczciwości i sprawiedliwości bez różnicy wyznań i narodowości, rozszerzania polskości przez nauczanie języka, historii i literatury, czuwanie nad nieletnią młodzieżą, aby ją chronić od zepsucia, od nędzy zarówno duchowej jak i materialnej. Zacząć reformę od siebie samych. Nie głosić teorii, ale raczej wcielić w czyn i szlachetnymi czyniami przekonywać wszędzie i zawsze, zarówno wśród samego społeczeństwa jak i wśród wrogów na stanowiskach państwowych. Nie dopuszczać rosjan do rodzin polskich.

Przemieszkujący zagranicą lub w Rosji tracą prawo kierowania losem kraju.

Falszem jest co niektórzy utrzymują w pismach swoich, że Dalewscy w 1848 r. chcieli wywołać zbrojny powstanie na Litwie. Pragnęli dla zbliżenia się do dni szczęśliwych lud oświecić, zjednoczyć wszystkie warstwy i wyznania w kraju, nauczyć uprzywilejowaną klasę ofiarności i zrzeczenia się celów egoistycznych. Poruszone gorące uczucia patriotyczne nie dały się utrzymać w granicach zakreślonych. Wypadki w 1848 r. wstrząsnęły młodzieżą, szczególnie rzemieślniczą pomimo opozycji kierowników rwali się do oręża. Wyznaczeni dzień powstania na dzień rezurekcji, licząc na to, że przy tłumach zalewających zwykłe ulice miasta, łatwiej będzie skutecznie zamiar porwania broni z cytadeli. Jeden z rzemieślników Jankowski zdradził Dalewscy byli aresztowani wskutek znalezionego listu u studenta charkowskiego uniwersytetu, Maturcygo Kl., chociaż list był bez podpisu. Była tam odpowiedź na pytanie „Co mam czynić, ucz mię, wskazuj”.

Najpierw osadzono w murach

Pochody pierwszomajowe w Warszawie.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

P. P. S. postanowiło nie urządzać w Warszawie w tym roku pochodów ulicznych w dniu święta robotn. 1-go maja, albowiem doświadczenie lat poprzednich dało bardzo świetną naukę. Zachowane zatem będą jedynie wiecje i akademje w lokalach zamkniętych. Tak samo nie urządza pochodów ulicznych Bund i Poalej Syjon, natomiast P. P. S. Frakcja rewolucyjna i komuniści zapowiadają pochody uliczne.

NOWOŚCI WYDAWNICZE.

— W dnlach najbliższych nakładem znanej księgarni wydawniczej Gebethnera i Wolffa w Warszawie ukazuje się ostatnia powieść Józefa Weyssenhoffa p. t. „Jan bez ziemi”.

Jak słyszeliśmy powieść ta osnuta jest na przeżyciach na terenie Wielkopolski wyznaczonej przez bolszewików z ogólnym tytułem krasowego. Ma to być jakoby jedna z najgłębszych prac ocenionej pisarza. Obszernejsze sprawozdanie podamy po wyjściu powieści.

— Marta Krasinska. Wolny Ptak, powieść. Nakł. Gebethnera i Wolffa. Licząc widocznie na rozpowszechnienie wśród arystokracji wydała znana firma powieści hrabiny Krasinskiej, z domu hr. Pusłowskiej, właścicielki przeszlicznej rezydencji pod Warszawą Królikami, ongiś królewskiej. Wolny Ptak wprowadza nas w życie magnackich dworów na pograniczu Litwy i Korony. Zamieszkuje tam dziwni mężczyźni i jeszcze dziwniejsze kobiety. Wszyscy się kochają bezładnie, wciąż dla niepojętych przyczyn wyrzekając się tych miłości, odracając zakochanych od lat 20 amantów, lub amantki. Chorują i umierają z miłości, mimo że za pierwszmi objawami blednicy czy rozpacz wywoła je za granicę jako jedyni lek duszy, a one tam tęsknią do kraju. Co kobieta to święta, co mężczyzna to trubadur, mój Boże, a jak to z boku, niewtajemniczone w te cnoty sfery, nieustraszenie sądzą arystokrację, posadzając ją o łowie nie posagów, targi i kryminaly na tle finansowym lub erotycznym, romans aż nadto jawne. Pęknie to ze strony p. hrabiny że inny obrazowej sfery potrafiła stworzyć i nam ukazać, nawet znajomi głównych bohaterów, ślepej Cecylii grającej na organach i tkliwej Hanki nieszczęśliwej w miłości, której się wciąż nie udaje żeby „dwoje chciało naraz”, nawet służba, dzieci włoskie i epizodyczne postaci, wszyscy dobrzy i słodcy, pobożni, idealni, poświęcający się, pokorni i wierni. Pewnie to wielka przyjemność widzieć świat i otoczenie w tych barwach, ale co taki człowiek będzie robił w raju, po oglądaniu tylu doskonałości na ziemi?

Powieść wykazuje dużą erudycję i oczytanie autorki w rozmaitych dziedach z zakresu sztuki, filozofji i literatury, miłość do obu krajów, po obu stronach rzeki rozciągniętych. Z fabułą trudno się człowiekowi innej sfery pogodzić.

WŚRÓD PISM.

Kobieta Współczesna Nr. 16 Instruk. Tyg. społeczno-literacki. Ostatni numer poświęcony jest częściowo Wilnu z okazji 10-letnia wyzwolenia. Zawiera artykuły: Kraina skarbów duchowych H. Cepingerówny. Rezurekcja wileńska z 1919 r. Hel. Romer, (opis wyprawy wileńskiej). H. Truskowskiej, Ku Wyzwoleniu Wilna (przygotowania w styczniu 1919 r.). Wiesze D. J. Boguszewskiego, szkic etnograficzny „Judeofuwczka” p. Hel. Romer, o Juliuszu Osterwie. Wszystkie bogato ilustrowane fotografiami. Wilmianie z pewnością kupią ten numer na pamiątkę.

WIEŚCI i OBRAZKI Z KRAJU.

Marszałek Piłsudski obywatel honorowym.

m. Głębokiego, oraz gmin Prozoroki, Jażno, Brasław, Druja i Świr.

Z sekretariatu osobistego p. ministra spraw wojskowych nadeszło pod adresem p. wojewody wileńskiego pismo zawiadomienie, iż Pan Marszałek przyjął do wiadomości nadanie mu obywatelstwa honorowego m. Głębokiego oraz gmin Prozoroki, Jażno, Brasław, Druja i Świr i miejscowości tym wyraża podziękowanie.

Wspomniane pismo zawiera również podziękowanie Pana Marszałka dla p. wojewody Raczkiewicza oraz dla wszystkich osób, instytucji i urzędów państwowych za życzenia przesłane w dniu imienin 19 marca br.

Inauguracyjne posiedzenie rady miejskiej w Nowogródku.

NOWOGRÓDEK, 23.IV (Tel. wł.). Dzisiaj odbyło się pierwsze inauguracyjne posiedzenie rady miejskiej m. Nowogródka, na którym nowoobрани burmistrz inż. Wolnik złożył przysięgę na ręce starosty p. Hryniewskiego. Pierwsze posiedzenie poświęcone było aktualnym zagadnieniom gospodarki miejskiej, przyczem szereg mówców wykazywał liczne niedopatrzności i zaniedbania poprzedniej rady, której gospodarka naraziła miasto na poważne straty.

Po zakończonych obradach zarząd miasta został przedstawiony przez p. starostę wojewodzie z okazji czego burmistrz miasta wygłosił obszerną przemówienie, w którym po przedstawieniu prac nowego zarządu wskazał, jako na najbliższą konieczność, uporządkowanie finansów miasta.

Akceptując zamierzenia burmistrza p. wojewoda zaznaczył, że poprzez jego usilnie i wszelkimi środkami stojącymi mu do dyspozycji, będzie się starał przyjąć miasto z finansową pomocą.

Jako główne zadanie nowego magistratu została wysunięta sprawa budowy w Nowogródku koszar kawalerskich.

Przed wyborami i — po wyborach.

BARANOWICZE, 23.IV (Tel. wł.). Dzisiaj miało się to odbyć posiedzenie rady miejskiej, na którym miało dokonać wyborów zarządu: burmistrza, wiceburmistrza i 2 ławników. Wobec braku quorum wybory nie odbyły się.

Jest to do pewnego stopnia wskazówka jak nowoobrani radni m. Baranowicz pojmują swe obowiązki w stosunku do ludności, której w czasie wyborów robili daleko idące obietnice.

Epidemia samobójstw.

W dniu 17 b. m. mieszkanka wsi Kowale gminy głębokiej powiatu dzisieńskiego Paszkiewiczówna Puszyńska lat 36 popełniła samobójstwo przez otrucie się. Przyczyną rozpaczy kroku narazie nie ustalono.

Ponadto w lesie należącym do majątku Pietrowszczyzna pomiędzy wsiami Potrubny a Urzeczce znaleziono zwłoki mężczyzny, którego tożsamości narazie nie ustalono. Jak stwierdziła przeprowadzona sekcja zwłok, przyczyną śmierci było samobójstwo przez otrucie się kreozotem i karbolem.

W dniu 18 b. m. mieszkaniec Dunilowicz, 60-letni umysłowo chory Wilhelm Duniec podtrzymał sobie brytwa gardło i zmarł po przewiezieniu go do miejscowego szpitala.

Pożary.

Onegdaj na terenie powiatu postawskiego w pobliżu zaścianka Nagawelszczyzna z niewyjaśnionej przyczyny spalił się młyn motorowy Mendela Estryna. Straty, aczkolwiek nie zostały jeszcze dokładnie obliczone, są b. znaczne.

Przed kilku dniami w zaścianku Murowanka gminy kowalczyk w skutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem spłonął dom wraz ze sprzętami domowymi i oborą Kaca Hilera.

Straty wynoszą przeszło 11.000 zł.

Walka z tyfusem w Święciańskim.

W związku z panującym dudem plamistym w powiecie święciańskim departament służby zdrowia ministerstwa spraw wewnętrznych uruchomił czwartą kolumnę tyfusową dla województwa wileńskiego. (—)

Konsolidacja organizacji społecznych i gospodarczych na Wołyniu.

W ubiegłą sobotę otwarty został w Łucku zjazd przedstawicieli organizacji społecznych w sprawie skonsolidowania i uzgodnienia działalności kulturalnej i gospodarczej na Wołyniu.

Na zjazd przybył wojewoda wołyński Józefski, który wygłosił dłuższe przemówienie, poświęcone psychologii życia ziem wschodnich oraz charakterystyce tła historycznego i misji polskiej oraz zadaniom pracy państwowej na tym terenie. Wojewoda dał wyraz przekonaniu, że społeczeństwo może być dumne z ogromu wysiłków, uwiecznionych pomyślnym rezultatem w dziedzinie stabilizacji stosunków na wołyńskim odcinku kresów w okresie 10-letnia władzy polskiej. Duma ta jest tem słusznym, że na ziemiach sąsiadujących z Wołyniem od strony wschodniej brak dotąd pożądanego normalizacji stosunków. „Obok czyn-

Badania nad twardziela.

Na Wileńszczyźnie i w Nowogródkiem przeprowadzone zostały laryngologiczne i bakteriologiczne badania nad twardziela w miejscowościach, gdzie powstały ogniska tej choroby, pod kierunkiem prof. dr. Jana Szmurły, dyrektora kliniki otolaryngologicznej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Cała ekcja, finansowana przez ministerstwo spraw wewnętrznych (departament służby zdrowia), będzie miała na celu zbadanie ludności i wywołanie utajonych, względnie dotychczas nierozpoznanych przypadków tej choroby.

GRODNO

Strajkujący zrzekli się swych żądań. Trwający od 7 kwietnia strajk w olejarńi, mieszczącej się przy ul. Magistrackiej 5 w Grodnie, został zakończony. Robotnicy zrzekli się swych żądań podwyżki 50 proc. i przystąpili do pracy na dawnych warunkach.

BIAŁYSTOK

Echa pokazów eksponatów przemysłu ludowego w Białymstoku. Po zakończeniu pokazów eksponatów przemysłu ludowego w Białymstoku. Komisja z ramienia T-wa Popierania Przemysłu Ludowego zakwalifikowała na Powszechną

BIAŁORUŚ SOWIECKA.

Defraudacje w spółdzielniach.

„Sowieckaja Białoruś” podaje, że w ciągu ubiegłego roku w spółdzielniach znajdujących się na terytorium B. S. R. R. wykryto przeszło 1.000 defraudacji na sumę 266.000 rubli.

W stosunku do roku ubiegłego liczba defraudacji wzrosła prawie podwójnie. Największą ilość stanowią drobne defraudacje od kilkudziesięciu do kilkuset rubli.

Ułgi dla wycieczek zagranicznych.

Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem spraw zagranicznych wydało zarządzenie w sprawie udzielania zbiorowych wiz zagranicznym grupom wycieczkowym, zwiedzającym Polskę. Turysty cudzoziemcy, chcący zwiedzić Polskę w grupie co najmniej 10 osób otrzymują jednorazową wizę na wjazd i jednomiesięczny pobyt w kraju, licząc ten miesiąc od dnia przekroczenia granicy. Władza administracyjna powiatowa może prawo pobytu przedłużyć do 2 mies.

Zwiazki turystyczne prowadzą akcje w celu skłonięcia czynników urzędowych do zawarcia z częścią krajów ościennych i z państwami, posiadającymi obszary turystyczne, wzajemnych konwencji wizowych. Chodzi o to, by obywatele krajów objętych umową, mogli na zasadzie paszportu zagranicznego bez użycia jakiegokolwiek wizy zwiedzać rejon turystyczny i przebywać tam przez pewien czas. (—)

Dolary St. Zj. tracą wartość obieg.

W związku z ukazaniem się w niektórych pismach wiadomości o wypuszczeniu nowej emisji dolarów Stanów Zjednoczonych. Dowiadujemy się że źródła miarodajnych, że nowa emisja nie pociąga za sobą konieczności wymiany dotychczasowych banknotów dolarowych; utracą ona tylko swą moc obiegową, zachowując natomiast swą pełną wartość, wobec czego w bankach amerykańskich zawsze będą wymienne na banknoty nowej emisji. (—)

KINA i FILMY.

Film „Marsz Szlakiem Batorego”.

Pisaliśmy już kiedyś, przy innej okazji o wręcz wyjątkowej „fotogeniczności” Wilna. Jak mało miast, nadaje się ono do filmowania dzięki swoim, naturalnym i architektonicznym walorom, które są zbyt znane i oczywiste abyśmy je tu musieli podkreślać.

Pierwsze z nich — t. j. te naturalne są przecież cechą także i okolic Wilna, niemniej jak i ono „fotogenicznych”.

Dotychczas jednak niewiele mamy filmów wileńskich, a te które są, zawiązujemy prywatnie inicjatywę pewnego, dzielnego pioniera Polfilmu na naszym gruncie. Pionierem tym jest p. *Komuał Kawalec*. Dokonał on już szeregu dobrych zdjęć filmowych bądź pod firmą założonego przez siebie „Światfilmu”, bądź, pod inną, jak znany już bardzo dobry, o znacznych walorach krajoznawczych i innych (połecony przez M. W. R. i O. P.) film z uroczystości koronacyjnych w lipcu 27 r.

Z godną podziwu wytrwałością walczył z różnymi, trudniejszymi i finansowymi przeciwnościami, co jakiś czas zdobywa się na nowe dzieło. Właśnie w ub. sobotę odbył się pokaz ostatniego z nich mianowicie naprawdę — pierwszorzędnego — filmu „Marsz Szlakiem Batorego”. Ujrzymy też piękną imprezę, o której na łamach naszego pisma było w swoim czasie, bodaj że dość obszernie nawet sprawozdanie — w szeregu doskonałych zdjęć na ekranie kina miejskiego, zdjęć, których nie powstydziliby się niejedna głośna wytwórnia kinematograficzna.

Bardzo dobrze skonstruowany „scenariusz” zawiera wszystkie najcharakterystyczniejsze momenty „Marszu”, przyczem wyszczególnia także, stosunkowo nawet znacznie, wspaniałe walory krajoznawcze okolicy traktu Batorego. Niektóre momenty są — nie będzie w tem przesyady, jeśli powiemy — przeliczne (czarowna dolina Trokienińskich). Zwraca uwagę także doskonały kolorystyczny, ich czystość, ładny brązowy ton obrazów, ich różnorodność, sprawiająca, że patrzy się na ten film z niesłabnącym od początku do końca zainteresowaniem. Ma on wybitne walory dydaktyczne, propagandowo sportowe i niemiernie krajoznawcze, dzięki czemu jest godzien polecenia jako film dla młodzieży. Dobrze zrobiło kino miejskie, że dołączyło go jako „nadprogram” do swoich seansów w ciągu bieżącego tygodnia.

Na wspomnianym pokazie mimo bardzo nieodpowiedniej pory (g. 14-a) zebrało się stosunkowo sporo osób. Wśród obecnych byli przedstawiciele władz z p.p. Marszałkiem Senatu prof. drem *Szymańskim* i wicewojewódzą *Kirkikisem* oraz p. starostą grodzkim *Iszora* na czele, potem przedstawiciele wojewódzkiego i miejskiego komitetów wychow. fizyczn. (z mjrsem *Pioldorfem*), prasy polskiej i żydowskiej, radia, Zw. Strzeleckiego i innych organizacji, oraz sporo osób prywatnie przybyłych. Wyrażono liczne pochlebne opinie o wyświełtanym filmie. *vel.*

KRONIKA

Srodek 24 Kwieńta

Dziś: Fidelis kap. Jutro: Marka Rwang. Wschód słońca — g. 4 m. 20. Zachód — g. 18 m. 25

Spotrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dnia 22/IV — 1929 roku.

Cisnienie średnie w milimetrach } 761
Temperatura średnia } + 1°C
Opady w milimetrach } —
Wiatr przeważający } południowo-wschodni
U wagi: Półpochmurno.
Minimum: — 5°C
Maximum: + 4°C
Tendencja barometr. stały spadek ciśnienia.

URZĘDOWA

— **Przyjęcia u p. wojewody.** W dniu 23-go b. m. byli przyjęci przez p. wojewodę prezydent miasta Polejewski i dyrektor Korolew, którzy przybyli zaprosić p. wojewodę na otwarcie komunalnej Kasy Oszczędności, które odbędzie się w dniu 25 b. m. w lokalu nowej instytucji przy ul. Mickiewicza.

Następnie p. wojewoda przyjął p. o. dowódcę 3 D. A. K. kpt. Błaszczyka wraz z jednym z oficerów, którzy przybyli zaprosić p. wojewodę na święto 3 D. A. K., które odbędzie się 3 i 4 maja r. b.

MIĘSKA

— **Choroby zakaźne.** Podług notowań sekcji zdrowia magistratu w tygodniu ubiegłym na terenie Wilna zachorowało na: tyfus brzuszy — 10 osób (zmarło 1); tyfus nieokreślony — 3; tyfus plamisty — 2; czerwonka — 1; pliczka — 9; błonica — 5; ospa wietrzna — 2; róża — 4; krztusiec — 10; gruźlica — 11; różyczka — 1; dżetwika karku — 2.

Razem zanotowano 60 wypadków, z czego jeden śmiertelny.

SANITARNA.

— **Szczepienia ochronne.** Wobec możliwości szerzenia się epidemii duru brzusznego, wielce pożądanym jest zapobiegawcze szczepienie ochronne. O ile podskórne szczepienie bywa bolesne i wywołuje reakcję organizmu pod postacią podwyższenia ciepłoty, bólu głowy i t. p. o tyle użycie szczepionki metodą dr Beszedki nie wywołuje żadnego przykrego uczucia, najmniejszych zaburzeń w ustroju, jest naderzyczą proste w użyciu i daje lepsze wyniki od zastrzyków podskórnych. Szczepionkę przyjmuje się w 4 pigułkach, które należy zająć kolejno po jednej dziennie, rano naczczo. Odporność na chorobę trwa od 6 do 12 miesięcy.

Kto ma do czynienia z chorym na dur brzuszy, albo z ozdrowieńcem, mieszka w tem samym mieszkaniu, nawet w domogudzie się chorzy, wogóle używa do picia nieprzepracowanej wody i mleka z nieznanego źródła, winien zabezpieczyć się w wyżej wymieniony sposób od zachorowania. Pigułki Beszedki są wyrobem państwowego zakładu higieny w Warszawie i mogą być nabyte w każdej aptece bez recepty.

UNIwersYTECKA

— **Promocje.** W środę dnia 24 b. m. o godzinie 13-iej w Auli Kolumbowej Uniwersytetu odbędą się promocje na doktora wszechnauk lekarskich następujących osób: 1) Hryniewickiego Romana, 2) Maciesowicza Józefa, 3) Olszewskiego Pawła i 4) z Hryniewickich Guciewiczowej vel Awguciewiczowej Pelagii.

SPRAWY AKADEMICKIE

— **Pierwszy poświęteczny czwartej akademicki.** W czwartek, dnia 25 b. m. w Ognisku akademickim o g. 8 min. 15 wieczorem odbędzie się pierwszy poświęteczny czwartej akademicki, poświęcony sprawom aeroklubu akademickiego w Wilnie.

1) Część informacyjna. 2) „Latająca gazetka”. Dodatek nadzwyczajny „Żywej Gazetki”.

SPRAWY SZKOLNE

— **Ze zjazdu dyrektorów szkół średnich.** W toku onegdajszych południowych obrad odbywającego się obecnie w Wilnie zjazdu dyrektorów szkół średnich, wizytator ministerjalny Galecki wygłosił referat na temat „Zadanie wychowawcze dyrektora”, poczem odbyła się dyskusja.

Wczoraj we wtorek uczestnicy zjazdu obecni byli na lekcyjach pokazowych w gimnazjach wileńskich, po południu zaś toczyły się dalsze merytoryczne obrady zjazdu.

LITERACKA

— **Środy Literackie.** Związek Literatów komunikuje, że wobec przemęczenia p. Ludomira Różyckiego nie mogła dojść do skutku projektowana na jego cześć Środa Literacka. Wobec tego dzisiaj „Środy” nie będzie.

O następnej herbatce, która ma być poświęcona póżegnaniu opuszczającego Wilno konserwatora p. Jerzego Remera, ogłoszony będzie osobny komunikat.

WOJSKOWA

— **O prawo do medalu „Polska swemu obrońcy”.** Związek Organizacji Wojskowych komunikuje, że dla uzyskania zezwolenia D. O. K. na prawo noszenia medalu „Polska swemu obrońcy” osoby uprawnione do tego w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 1928 roku, winny zgłosić chęć otrzymania medalu do właściwego w/g miejsca zamieszkania P. K. U. Dla zrzeszonych członków organizacje b. wojskowych winny przyjąć z pomocą w celu ułatwienia uzyskania tego medalu.

Zarządy powiatowe winny wezwać wszystkich członków do złożenia odpisów książeczek wojskowych, względnie innych dokumentów, które stwierdzają tytuł do otrzymania medalu. W celu ułatwienia odpisy tych dokumentów mogą być poświadczane za zgodność przez organizacje byłych wojskowych względnie przez zarząd powiatowy.

Dla każdego ubiegającego się o medal członka należy następnie wypełnić we wszystkich rubrykach wniosek. Dokumenty wraz z wypełnionymi wnioskami zarządy powiatowe winny kierować do właściwego P. K. U. Na terenie Wilna zrzeszone organizacje zachowują podany wyżej tryb postępowania z tem jednak, że zebrane dokumenty i wypełnione wnioski należy przesyłać zarządowi Z. O. W.

Wykaz osób uprawnionych do noszenia medalu za wojnę D. O. K. III ogłasza w swoim rozkazie. Na podstawie ogłoszenia tego właściwie P. K. U. wpisuje zainteresowanemu prawo noszenia medalu do książeczki wojskowej względnie osobom nie posiadającym książeczek wojskowych wydaje odpowiednie zaświadczenie.

ZE ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ

— **Do szanownego nauczycielstwa szkół powszechnych w Wilnie.** Zarząd Polskiej Macierzy Szkolnej Z. W. zwracając dorocznym zwraca się do ofiarnego nauczycielstwa polskiego m. Wilna z uprzejmą prośbą, by w poczuciu obywatelskiego obowiązku zechciało wspomóc Macierz w wielkiej kwestii 8 maja na „Dar Narodowy” przeznaczony na rzecz oświaty naszych kresów.

Prosimy usilnie o rozebranie list składkowych oraz znaczków i chorągiewek w cenie dziesięciu groszy celem zachęcenia powierzonej sobie działy do składania bodaj najmniejszych datków na Polską Macierz Szkolną.

Listy składek oraz znaczki i chorągiewki znajdują się w biurze pana inspektora szkolnego m. Wilna.

ZEBRANIA I ODCZYTY

— **Z wil. oddz. Tow. psychiatrycznego.** We czwartek dnia 25.IV b. r. o godz. 8-iej wieczorem w sali wykładowej uniwersyteckiej w szpitalu św. Jakóba odbędzie się posiedzenie wileńskiego oddziału polskiego Towarzystwa psychiatrycznego dla członków i wprowadzonych gości z następującym porządkiem dziennym:

Prof. Siemgalowicz: „Niektóre nowe poglądy w kryminalogji”.

Prof. Radziwiłowicz: „O niepo czynalności ze stanowiska psychiatrycznego”.

— **Wileńskie Towarzystwo filozoficzne.** Na posiedzeniu naukowym, które odbędzie się w czwartek dnia 25-go kwietnia b. r. o godz. 8 wiecz. w seminarium filozoficznym uniwersytetu, prof. dr. Marjan Massonius wygłosi odczyt p. t. „Filozofia i socjologia we współczesnej niemieckiej literaturze pedagogicznej”. Wstęp wolny dla członków Towarzystwa i wprowadzonych gości.

Bezpośrednio przed odczytem odbędzie się doroczne walne zgromadzenie członków Towarzystwa.

— **Wileńskie Koło Związku bibliotekarzy polskich.** Dnia 26-go kwietnia (piątek) o godz. 8 wiecz. odbędzie się w uniwersyteckiej bibliotece publicznej 64 zebranie członków z odczytem p. Stanisława Lisowskiego p. t. „Rewindykacja książek z biblioteki publicznej w Piotrogrozie. Okres wykonawczy”.

SPRAWY ŻYDOWSKIE

— **Strajk na cmentarzu żydowskim.** Z powodu niewypłacenia poborów robotnicy na cmentarzu żydowskim podjęli wczoraj strajk, odmawiając pochowania kilku zmarłych.

Wobec otrzymanej obietnicy, że należność zostanie dziś wypłacona, strajk został po kilku godzinach zlikwidowany.

TEATR i MUZYKA.

REDUTA (na Pohulanie).

— „Lato”. Dziś jutro i dni następnych do soboty wspaniale interesujący sztuką i tancerz p. t. „Lato” w interpretacji najlepszych sił zespołu Reduty.

Początek o godz. 20-iej. Bilety wesołej w „Orbisie” i od godz. 17-iej w kasie teatru.

— **Przyjaście.** W sobotę dn. 27.IV. popołudniu komedia Al. hr. Fredry p. t. „Przyjaście”.

REDUTA (na prowincji).

Dalś w Sanoku komedia A. Słonimskiego „Murzyn Warszawski” z Stefanem Jaraczem w postaci Hertańskiego.

— **Teatr Polski (sala „Lutnia”).** — Przedstawienie dla inteligencji pracującej. Dziś po cenach najniższych (od 20 gr.) grana będzie po raz ostatni w sezonie królowa Dregelli „Dobre skrojonny frak”.

— **Gosćina opery w Teatrze Polskim.** Znany zaszczepie Wileńskie zespół operowy pod kierownictwem artystycznym D-rza Teusza Wierzbickiego, zjeżdża na kilka przedstawień do Wilna, zaproszony przez Kierownictwo Teatru Polskiego.

W czwartek grany będzie — „Faust”, w piątek — „Halka” w sobotę — „Zydówka” i w niedzielę — „Pajace”.

Bilety już są do nabycia w kasie Teatru Polskiego 11—9 w., bez przerwy.

RADJO.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.
Fala 456 mtr. Sygnal: Kukulka.
ŚRODA, dn. 24 kwietnia.
11.56 — 12.10. Transmisja z Warszawy. Sygnal czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 13.10—13.35. Trans. z Warszawy. Odczyt z maturzystów p. t. „Przyczyty powstania listopadowego”. 16.10 — 16.30. Odczytanie programu dziennego, repertuar teatrów i kin, oraz chwila literacka. 16.30—16.40. Komunikat Związku Młodzieży Polskiej. 16.40 — 17.05. Muzyka z płyt gramof. 17.05—17.55. Audycja literacka. 18.45 — 19.10. Audycja „Niespodzianka” (treasowny słowik). 19.10 — 19.35. Trans. z Warszawy. Odczyt dla maturzystów p. t. „O Polsce współczesnej”. 19.35—19.55. Kwadrans akademicki. 19.55 — 20.00. Sygnal czasu z Warszawy. 20.00 — 20.05. Program na dzień następnny i komunikaty. 20.05 — 20.15. Transmisja z Warszawy. Komunikat konkursowy Polskiej Wyst. Kraj. 20.15—20.35. Transmisja stacji zagranicznych przez Salon Philipsa w Wilnie. 21.35 — 22.00. Transmisja z Warszawy. Występ aktorski Kornela Makuszyńskiego. 22.00—22.05. Transmisja z Warszawy. Komunikat meteorologiczny. 22.05 — 22.20. Transm. z Warszawy. Kwadrans konkursowy. 22.20—23.00. Trans. z Warszawy. Komunikaty: P. A.T. polijejny, sportowy i inne. 23.00—24.00.

— **Transmisja uroczystości odsłonięcia pomnika A. Mickiewicza w Paryżu.**

Radjostacja wyższej szkoły poetz i telegrafów w Paryżu ogłasza, że staraniem jej odbędzie się transmisja radiowa z przebiegu uroczystego posiedzenia Collège de France, które odbędzie się 27 bm. o godzinie 21-iej z okazją odsłonięcia w Paryżu pomnika A. Mickiewicza. — Na posiedzeniu przemawiać będzie między innymi prof. Maçon, zajmujący w Collège de France katedrę literatury słowiańskiej, którą w swoim czasie zajmował Mickiewicz.

Finałowe walki w cyrku.

— **Kto wysunie się na czoło: Sztetker czy Stibor?**

Wczorajsze walki dały wyniki następujące: Köhler w 12 min. pokonał Motykę. Piękną prawdziwą mekską i artystyczną walkę stoczył przez 20 min. bez wyniku Sztetker z Garkowienką, skądą tylko, że w zacietrzewieniu pobili się. Pooshoff tak nadwyręził sobie rękę w walce ze Stiborem, że w 39 min. zrzucił się dalszego kontynuowania walki. Petrowicz w 23 min. podwójnym nelsonem pokonał Sikiego. Od dnia dzisiejszego wszystkie walki dla ustalenia kolejności nagród prowadzone będą aż do rezultatu.

Dziś w drodze waleczki kłania amerykańska deydantka Motyka — Siki, deyd. Köhler — Petrowicz, deyd. Wolke — Garkowienko i walka eliminacyjna wobec tego, iż obaj byli wzajemnie przez siebie zwyciężeni, Sztetker — Stibor.

Na wileńskim bruku.

— **Trzy osoby zatruty się spirytusem drzewnym.** Podczas libacji u Piotra Masalskiego (Strycharza 2) zakrapianej spirytusem drzewnym ulegli zatruciu sam Masalski i dwaj jego sąsiedzi Jan Filipowicz i Jan Urbanowicz.

Zatrutych ze względu na ich stan ulokowano w szpitalu żydowskim, gdzie jeden z nich mianowicie Filipowicz nie odzyskałszy przytomności zmarł.

— **Niewyjaśniony wypadek.** Na ul. Jagiellońskiej znaleziono ubiegłej nocy nieprzytomnego mężczyzny z ranami na ciele. W szpitalu żydowskim, gdzie go odwieziono okazało się, że rannym jest adwokat Paweł Tobjasz (Mickiewicza 33). Jaki wypadek spotkał Tobjasza narazie niewiadomo.

— **Wpadł pod autobus.** Pod przejeżdżającym ul. Słowackiego autobus Nr. 14437 wpadł 5 letni Albin Rakowski (Słowackiego 14) chłopak nie odniósł uszkodzeń.

— **Dziewiczny gin.** Policja poszukuje zaginionej 17 letniej Marii Dudaniec (Arsenałka 6).

— **Kradzież mebli.** Na szkodę Mordech Jewerowicza skradziono urządzenia mieszkaniowe wartości 500 zł.

— **Zapadnięcie się jeźdźni.** Koło cukierni Rudnickiego przy zbiegu ulic Mickiewicza i Arsenalskiej w chwili przejeżdżania dorożki 217 prowadzonej przez Piotra Baranowskiego (Werkowska 8) zapadła się jeźdźnia. Koń uległ poranieniu. Utworzony otwór jest 1 mtr. szeroki i 2 mtr. głęboki.

Siewniczeki i wypielacze ręczne „PLANET Jr.”
Świetne narzędzie amerykańskie, niezbędne przy uprawie rzędowej warzyw oraz roślin pastewnych jak buraki, marchew i t. p. POLECA
Zygmunt Nagrodzki
924 2 Wilno, Nawalna 11-a.

SIEWNIKI RZĘDOWE, RZUTOWE I DO NAWOZÓW SZTUCZNYCH
poleca
Zygmunt Nagrodzki
Wilno, ul. Zawalna 11-a.

Z OSTATNIEJ CHWILI.

Sesja czerwcową L. Narodów nie odbędzie się w Madrycie.

WIEDEŃ, 23.IV (Pat). Dzienniki w doniesieniach z Madrytu wysuwają przypuszczenie, że planowana sesja czerwcową Rady Ligi Narodów w Madrycie prawdopodobnie nie dojdzie do skutku, ze względu na rozruchy studentów.

Zamieszki na sowiecko-afgańskiej granicy.

Tass podaje, że oddział powstańców afgańskich przekroczył w dniu 13 kwietnia b. r. granicę sowieckiej autonomicznej Tadżyckiej republiki i po zajęciu miasta Kalejchumb posuwa się w głąb republiki. Drugi oddział dokonał wypadu na rejon Wańcz (60 km. na wschód od Kolejchurub) i po spłądowaniu okolicy powrócił na terytorium afgańskie. Dla zlikwidowania napadów wysłano silne wojskowe oddziały sowieckie.

Powrót min. Mironescu.

BUKARESZT, 23. IV (Pat). Przybył tu w powrotnej drodze z Paryża i Londynu rumuński minister spraw zagranicznych Mironescu, powitany na dworcu przez reprezentantów rządu, posła francuskiego, wyższych urzędników ministerstwa spraw zagr. oraz liczne grono dziennikarzy.

Przesilenie gabinetowe w Austrii.

WIEDEŃ, 23. IV. (Pat.) Dr. Ender miał definitywnie odrzucić propozycję objęcia stanowiska kanclerza, wobec czego stronnictwo chrześcijańsko-socjalne miało wysunąć kandydaturę Mittelbergera, szefa administracji finansowej Przeradulandji.

Pogrzeb sen. ks. Londzina.

KATOWICE, 23/IV (Pat). Pan Prezydent Rzeczypospolitej polecił wojewodzie dr. Grażyńskiemu, by go reprezentował na pogrzebie s. p. ks. prałata Londzina. Zarazem polecił p. Prezydent panu wojewodzie oświadczyć w przemówieniu, że „ks. Londzin dobrze zasłużył się Ojczyźnie”. Depeszę kondolencyjną wysłał także minister przemysłu i handlu Kwiatkowski.

Możliwość wojny polsko-niemieckiej.

Odczyty „Ligi Obrony Praw Człowieka”.

(Tel. od wt. kor. z Warszawy).

Dziś we środę 24 b.m. odbędzie się w Warszawie konferencja publiczna, urządzona staraniem polsko-niemieckiej Ligi obrony praw człowieka i obywatela na temat „Możliwość wojny polsko-niemieckiej”. Przemawiać będzie między innymi b. gen. niemiecki Sohoenach, p. Falkenberg i p. Stanisław Thugutt. Konferencja jest jedną z serii zbiorowych odczytów, urządzanych wspólnie przez polską i niemiecką Ligę obrony człowieka.

Dwa pierwsze wystąpienia odbyły się już w Królewcu i Pile, następne odbędą się w Łodzi, Warsza-

Rozmaitości.

Omyłka druku.

W jednym z wielkich pism niemieckich, posiadającym kilkadziesiąt latów ogłoszeń, figurowało raz — dzięki nieuwadze zecera, następujące ogłoszenie: „Wdowa, mająca 10.000 lat, 53 dzieci i 3 m. kapitału, pragnie wyjść za mąż!”

Popierajcie Ligę Morską!

Z Sądów.

Echa udaremnionej manifestacji komunistycznej.

W dn. 4 lutym r. ub. na placu ku u zbiegu ul. Sierakowskiego i Jankóba Jasińskiego w godzinach popołudniowych poczęli się gromadzić młodzi żydzi i żydówki.

Kiedy zebrało się już około 200 osób, jeden z uczestników zbiegowiska, odgrywający tu rolę aranzera, wyciągnięty z zanadtu czerwona płachtę o napisach wywrotowych zarzucił na kiju telefoniczny oraz usiłował drugą podobną szmatkę osadzoną na kiju rozwinąć, by dać hasło zebrany do rozpoczęcia demonstracji.

Zamiar ten sparaliżował obserwujący całą scenę wywiadowca policji politycznej, który, wyrwawszy z rąk nieznajomego płachtę, aresztował go.

Okazało się, iż jest to Gabryel Kaplan, liczący lat 20.

Inni wywiadowcy zatrzymali dwie izraelitki, a mianowicie Nahanę Bezprowanną (lat 19) i Reję Gordówną (lat 18), które wśród tłumu rozrzucały całymi pakami odezwy i ulotki komunistyczne. Jednocześnie zatrzymany został także Lejzor Jołom, liczący zaledwie lat 16, przy którym znaleziono odezwy i list o podejrzanej treści.

Okazało się, iż to miejscowa organizacja młodzieży komunistycznej usiłowała zorganizować demonstrację z racji rocznicy śmierci Lenina, a jednocześnie celem przeprowadzenia agitacji przedwyborczej.

Policja, która o projekcie była zawczasu uwiadomiona, nie dopuściła do wrogiej państwowości manifestacji, tłum, smarkaczy rozproszyła, a czynniejszych aresztowała.

Wymieniona czwórka zatrzymanych stanęła wczoraj przed sądem okręgowym pod zarzutem przestępstwa, przewidzianego w art. 102 cz. I K. K.

W wyniku przeprowadzonego przewodu sądowego, wysłuchania oskarżenia podprokuratora p. R. Rauzego i obrony, sąd w składzie pp. sędziów: Sienkiewicza (przewodniczący), Baniewicz i Rucińskiego, zważywszy na młody wiek oskarżonych skazał Kaplana, Gordonównę i Bezprowanną na osadzenie w więzieniu po 3 lata, a po zastosowaniu amnestji, zmniejszył skazanym wymiar kary do 1 i pół roku więzienia i zaliczył odbyty areszt prewencyjny.

Lejzora Jołoma sąd zupełnie uwolnił. Ka—er.

Z Rady Miejskiej.

Obrazy wczorajszego plenum Rady miejskiej miały przebieg nader burzliwy.

Istną burzę wywołał przedostatni punkt porządku dziennego wniosek w sprawie ustalenia na r. 1929/30 dodatku komunalnego do państwowego podatku do nieruchomości.

W dyskusji głos zabierali wszyscy członkowie przedstawiciele poszczególnych grup Rady. Wartość jej jednak znacznie obniżył fakt, iż niektórzy radni (naszczęście nieliczni) skwapliwie skorzystali z okazji dla załatwienia osobistych animozji ze swymi przeciwnikami politycznymi.

Posiedzenie przeciągnęło się do późnej nocy.

Porządek dzienny rozpoczęto sprawą przeniesienia kredytów w budżecie 1928-29 r. — jednogłośnie przez Radę zaakceptowaną.

Z kolei dokonano repartycji pożyczki, otrzymanej w Banku Gospodarstwa Krajowego w kwocie 609.638 zł. na roboty wodociągowo-kanalizacyjne i rozbudowę elektrowni miejskiej.

Po krótkiej dyskusji podzielił kredyty dokonano w sposób następujący:

a) na roboty wodociągowo-kanalizacyjne — 380.000 zł.

b) na roboty związane z rozbudową elektrowni — 200.000 zł.

c) na plan robót kanalizacyjnych — 29682 zł.

Sprawa ustalenia uposażenia architekta miejskiego nie wywołała wrogoj odczucia. Wniosek magistratu, by ustalić pobyory architekta miejskiego zgodnie z V grupą uposażeniową z dodatkiem budowlanym w wysokości 300 zł., nie znalazł sprzeciwu.

Znacznie szerszą dyskusję wywołał wniosek zwiększenia kosztorysu budowy szkoły powszechnej na Antokolu. Tu radny mec. Czernichow wystąpił z dłuższym przemówieniem,

Zespoły zaś przeznaczone dla udziału w zespołach strzeleckich będą korzystały przez cały czas strzelania z ładunków zakupionych z funduszu zarządu Z. O. W.

PIĘKA NOŻNA.

Mistrzostwo kl. „A” Wil. Z. O. P. N.

1 p. p. Leg. — Ż. A. K. S. 4:0. Jak można było oczekiwać 1 p. p. Leg. wygrał łatwo z Z. A. K. Sem, zdobywając dwa dalsze punktu w mistrzostwie klasy „A”.

Mecz towarzyski Ogniwo — Makabi 3:0.

usiłując wykazać rzekome nieporządki panujące w sekcji technicznej.

Przemówienia jednak kilku innych radnych, jak również i rzeczuwa odpowiadź vice-prezydenta całkowicie obalily zarzuty radnego Czernichowa.

Ostatecznie koncepcja magistratu zwyciężyła i wniosek uzyskał aprobatę Rady.

Z powodu spóźnionej pory, dalszy ciąg sprawozdania podamy w numerze jutrzejszym.

Konferencja partii komunistycznej Z. S. R. R.

MOSKWA, 23.IV. (Pat) Dziś wieczorem rozpoczęły się obrady konferencji partii komunistycznej Związku Socjalistycznych Republik Rad.

1.129.420 urzędników w Rosji Sowieckiej.

Prasa rosyjska ogłasza kilka danych statystycznych, podanych przez związek urzędników sowieckich. Dane te mogą służyć dowodem zupełnego zwojetyzowania całej burokracji Z. S. R. R. Przeprowadzone przez związek, lecz jeszcze nie zupełnie dokładne obliczenia, ustalają liczbę urzędników w Związku Republik Sow. na 1.129.420. Najmniejszą grupę stanowią w tej liczbie woźni, posługacze i t. p. Jest ich 124.000, druga z kolei — urzędnicy wyżsi — 142.000 osób. Reszta — blisko milion — przypada na grupę urzędników średnich. Pokazny odsetek urzędników stanowią kobiety. Starzych dowojennych urzędników na usługach rządu bolszewickiego pozostało podobno tylko 47.000, co stanowi 4,2 proc. całej rzeszy urzędniczej. Z liczby tych niedobitków prawie 93 proc. zajmuje posady woynych, posługaczy i urzędników najniższej kategorii i tylko 7 proc. dzięki wysokim kwalifikacjom jest wykorzystywana przez rząd sow. na wyższych stanowiskach.

SPORT.

STRZELNICTWO.

Zawody strzeleckie o mistrzostwo szkół średnich i zawodowych.

W dniu 28 kwietnia 1929 odbędą się zawody strzeleckie z broni małokalibrowej o mistrzostwo wileńskich szkół średnich i zawodowych.

Szkoły średnie od godz. 6 do 14 „zawodowe „ 14 „ 18

Zawody te odbędą się na strzelnicy krytej w ogrodzie po-Bernardyńskim pod kierownictwem komendy obwodu przysposobienia wojskowego 1 p. p. leg.

Uroczyste wręczenie nagród odbędzie się w dniu 3 maja 1929 r. podczas zbiórki hufców szkoln. i stowarzyszeń przed defiladą na dziedzińcu pałacu reprezentacyjnego.

Zawody strzeleckie o mistrzostwo Wilna.

Staraniem miejskiego Komitetu przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego w Wilnie w dn. 5, 9 i 12 maja 1929 r. odbędą się zawody strzeleckie z broni małokalibrowej o mistrzostwo m. Wilna na strzelnicach Góra Boufallowa i strzel-

nicy krytej ośrodka W. F. w ogrodzie po-Bernardyńskim.

W zawodach tych mogą brać udział zawodnicy stowarzyszeń i niestowarzyszeń bez ograniczenia ilości.

Zgłoszenia należy kierować do komendy obwodu przyspos. wojsk. 1 p. p. leg., ul. Dominikańska Nr. 13. Zgłoszenia winny zawierać następujące dane: 1) imię i nazwisko, 2) przynależność organizacyjną, 3) do jakiej kateg. strzelał staję, 4) uwagi.

Termin zgłoszeń 28-go kwietnia 1929 r. Przy zgłoszeniu należy dołączyć po 1 zł. tytułem wpisowego od każdego zawodnika.

Regulamin zawodów strzeleckich zostanie rozesłany pułkom, stow., związk., organiz., szkołom i t. d. Ponadto regulamin ten można nabyć po cenie 50 gr. w komendzie obwodu P. W. 1 p. p. leg., Dominikańska 13.

Nagrody ufundowane przez miejski komitet W. F. i P. W. Uroczyste rozdanie nagród odbędzie się w dn. 13 maja 1929 r. o godz. 18 w salo-nach oficerskiego kasyna garnizonowego.

Ćwiczenia strzelnicze Z. O. W.

Podsekcja strzelnicza sekcji przysposobienia wojskowego Z. O. W.

Kino Miejskie

Od dnia 19 do 24 kwietnia 1929 r. w kinie będzie wyświetlany film: Król Henryk IV

(Le Vert Galant). Monumentalne Arcydzieło Historycznej Kinematografii Francuskiej. Najpotężniejsza symfonia wrażeń, przeżyć i uczuć

Kino „HELIOS“ WILEŃSKA 38.

Arcydzieło, którego oczekuje Wilno! Triumfalny przebój Polski. Rewelacja w dziedzinie polskiej twórczości!

„Policmajster Tagiejew“

Dramat filmowy p/g słownej powieści GABRIELI ZAPOLSKIEJ Fenomenalna obsada. W roli tytułowej: Mistrz BOGUSZAW SAMBORSKI w rol. głównych: Maria Bogda, Nora Ney, Zbyszko Sawan, Jerzy Marr, Eug. Bodo, Lili Romska i inni... Niezwykły temat, Świetna GRA, fascynująca TREŚĆ! Nad program: Najpiękniejsze kobiety Polski: „MISS POLONJA“ i „MISS JUDEA“.

KINO-TEATR

Polonia „BŁĘKITNE NOCE“

Opowieść miłosna, porywająca głębiocęłą swego uczucia, potężną prawdą życiową i niezwykłym pięknem. W rolach głównych: Imogena Robertson, Norman Kerry, Lewis Stone

KINO Piccadilly Wielka 42.

Po raz pierwszy PAT i PATACHON w AMERYCE PAT i PATACHON w obliczu śmierci

KINO LUX Miekiewicza 11.

DZIŚ! Rewelacyjny film! Sensacja doby obecnej! Najaktualniejszy dramat erotyczny! (Spowiedź szesnastoletniej dziewczyny)

Kino Kolejowe OGNISKO (obok dworca kolejow.)

Od piątku 19 kwietnia 1929 r. Genjalne arcydzieło reżyserji Fr. Langego, twórcy filmów „Dr. Mabuze”, „Nibelungi” i „Metropolis” SZPIEDZDY

Ogłoszenie.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Wilnie, Jan Lepieszko, zamieszkały w Wilnie przy ulicy Zamkowej w domu Nr 15 m. 2 na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, iż w dniu 8 maja 1929 roku o godzinie 11 rano w Wilnie przy ul. M. Stefańskiej Nr 13 odbędzie się sprzedaż z licytacji publicznej ruchomości, składającej się z licytacji publicznej nieruchomości, należącej do Józefa Mullera, oszacowanej dla licytacji na sumę 2.500.— złotych.

ECOLE PIGIER de PARIS pensjonat dla młodych panien w pobliżu Paryża (20 min.) Dobre odżywianie, świeże powietrze. Avenue 11, Novembre 18. LA VARENNE (Seine). Stenografia, handlowość i język francuski.

Każda suma gotówki w różnych walutach lokujemy natychmiast pod moce gwarancje. 1232-1 Dom H-K „ZACHĘTA” Mickiewicza 1, tel. 9 05.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Jagiellońska 3. Telefon 99. Czynne od godz. 9—3 pop. Naczelny redaktor przyjmuje od godz. 2—3 pop. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 6—7 wiecz. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Redaktor przyjmuje od godz. 12—2 pop. Ogłoszenia przyjmują się od godz. 9—3 i 7—9 wiecz.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy przed tekstem — 40 gr., w tekście I, II str., — 30 gr., III, IV, V, VI — 35 gr., za tekstem — 15 gr., kronika rekl. — komuni-katy — 1.00 zł. za wiersz redakcyjny, ogłoszenie mieszkalniowe — 30 gr. za wiersz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenie cyfrowe i tabelaryczne — 50% drożej, z zastrzeżeniem miejsc — 25% drożej, z zastrzeżeniem niedzielnych i świątecznych — 25% drożej, zagranicą — 100% drożej, samiejscowe — 25% drożej. Dla poszukujących pracy 30% zniżki. Za numer dowodowy 20 gr. Układ ogłoszeń 6-cio lamowy, za tekstem 10-cio lamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Wydawca „Kurjer Wileński” S-ka z ogr. odp. „Kurjer Wileński” S-ka z ogr. odp. Druk „Znicz” Wilno, ul. Ś-to Jańska 1, telefon 3-40.

KURJER WILEŃSKI S-ka z OGRAN. ODP. DRUKARNIA I INTROLOGATORIA „ZNICZ” Ś-TO JAŃSKA 1 - WILNO - TELEFON 3-40

Wilenkin ul. Tatarska 20. Meble. Pożyczka dol. 1.200. Gotówkę w złotych lub dolarach. Sprzedaż domów, willi, placów. Kupię powóz. Potrzebny chłopak. Akuszerka Maria Brzezina. Zgubiona książkę woj-skową. Informator Grodzieński. M. Miszewska.

LEKARZE Dr. Kenigsberg CHOROBY WENERYZY-CNE, SKÓRNE i analizy lekarskie. Mickiewicza 4. DOKTÓR BLUMOWICZ Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Wielka 21. DOKTÓR MEDYCYNY A. CYMBLER CHOROBY WENERY-CZNE i SKÓRNE. DOKTÓR D. ZELDOWICZ choroby weneryczne, syfilis, narządów moczowych, od 9—1, od 5—8 wiecz. Dr. Zeldowiczowa kobiece, weneryczne, narządów moczowych, od 9—1, od 4—6. Informator Grodzieński. M. Miszewska LEKARZ - DENTYSTA

